

SANTIERUL ARHEOLOGIC PREUȚEȘTI - "CETATE", JUD. SUCEAVA, 1979. RAPORT PRELIMINAR

de DRAGOMIR POPOVICI
și NICOLAE URSULESCU

Teritoriul comunei Preuțești, amplasată pe cursul Șomuzului Mare, înglobează o parte din zona deluroasă a Podișului Fălticeni, subunitate a Podișului Sucevei.

Datorită condițiilor favorabile locuirilor umane, aici au fost semnalate în numeroase rânduri urme arheologice ce au atras atenția asupra acestei zone. Astfel se explică și cercetările întreprinse pe teritoriul comunei încă de la sfârșitul secolului trecut și care au constatat nu numai din simpla recuperare a diverselor obiecte, ci și din cercetări de suprafață sistematice sau chiar unele sondaje.

În acest sens ni putem aminti pe N. Beldiceanu și Gr. Buțureanu¹, apoi V. Ciurea care a cercetat îndeaproape și valea Șomuzului Mare² în perioada interbelică, iar în anii din urmă pe D. Teodor, I. Ioniță³, V. Spinei și M. Nistor⁴.

În urma acestor cercetări succesive au rezultat relativ numeroase materiale aparținând mai multor perioade⁵, ceea ce a determinat înscriserea în planul Muzeului județean Suceava a cercetării complexe a comunei.

Din punct de vedere arheologic, interesul principal îl prezintă fortificația de pământ de pe dealul "Cetate". Aceasta se află la stînga izvoarelor pîrfului Brana, afluent de stînga al Șomuzului Mare, pe teritoriul fostului sat - actualmente înglobat - Mănăstioara, la aproximativ 5 km est de centrul comunei.

Așa cum se prezintă configurația terenului astăzi, dealul respectiv are o poziția ideală din punctul de vedere al eficienței unei asemenea construcții, el ocupînd o poziție strategică foarte bună. Perfect delimitat de zona înconjurătoare, este protejat în același timp de înălțimi mai mari, pe toate laturile sale.

Platoul pe care este amplasată fortificația propriu-zisă este orientat aproximativ N-S cu o lungime de aproape 170 m.

Panta de acces apare pe latura de sud, unde unghiul de înclinare al acesteia este mai mic, celelalte laturi, de nord, vest și est sînt greu accesibile, unghiul de înclinare al pantelor fiind aici mult mai mare⁶.

În urma cercetărilor de suprafață efectuate aici s-au putut observa următoarele elemente de fortificare, de la sud spre nord, pe axul median al platoului:

a. la sud, panta de acces este tăiată de un șanț arcaș care se observă mai ales pe laturile de est și vest. Spre nord (adosat șanțului)

apare un val de pământ, puternic aplatizat.

b. la aproximativ 45 m de acest șanț s-a observat un al doilea, foarte bine amplasat pe această latură. Pe pantele de est și de vest el se observă foarte puțin, fiind expus scurgerilor din pantă. Pe latura de nord el nu se mai observă de loc astăzi.

Imediat apare un val de pământ foarte bine păstrat pe această latură și care este aplatizat pe laturile de est și vest.

După această a doua centură de apărare, a fost observată o a treia, ce constă dintr-un alt șanț de apărare și valul său respectiv. Acesta din urmă este greu observabil pe laturile de est, vest și nord, el păstrându-se bine doar pe latura de sud.

În general s-a putut observa că fortificația propriu-zisă are o formă ovală cu o suprafață interioară foarte mică - aproximativ 1200 m². Ea este mai bine păstrată pe latura de sud, situație ce nu ni se pare întîmplătoare, avînd în vedere configurația terenului, precum și pericolul mare pe care îl prezenta tocmai latura sudică, ce a necesitat fără îndoială întărirea deosebită a elementelor de fortificație aici.

Interesant de remarcat este și faptul că atît fortificația propriu-zisă, cît și șanțul ce intersectează drumul de acces, pe axul platoului prezintă o întrerupere pe o distanță de aproape 5 m în cazul primului șanț și o alveolare în cazul fortificației.

Avînd în vedere starea de conservare bună a acestora din urmă, au fost începute cercetările arheologice din acest punct.

Colectivul șantierului a avut în vedere astfel următoarele probleme considerate ca fiind importante și care trebuiau rezolvate în timpul cercetărilor:

1. stabilirea succesiunii locuirilor umane în acest punct;
2. cercetarea fortificației și încadrarea ei cronologică și culturală;
3. stabilirea raporturilor cronologice eventuale între diferite elemente ale fortificației;
4. determinarea elementelor constitutive, precum și concepția constructivă a fortificației.

Trebuie să menționăm că cercetarea arheologică în acest punct a fost îngreunată de faptul că promontoriul pe care se află fortificația este acoperit de pădure, astfel încît a trebuit să se țină seama totdeauna și de acest element în cazul amplasării săpăturii.

Campația 1979 a avut drept obiectiv principal determinarea caracterului elementelor suplimentare de fortificare de pe latura de sud, cercetarea platoului existent între acesta și fortificația propriu-zisă, pentru a se verifica dacă a fost locuit și cînd anume, în general stratigrafia în această zonă. De asemenea, s-a avut în vedere și elucidarea raporturilor dintre eventuala locuire de pe platou și elementele de fortificare observate.

Pentru aceasta au fost trasate S4, S5 și S6, cu scopul de a se controla existența șanțului de aici pe centrul căii de acces (S4) și pe laturile de est (S5) și vest (S6).

S 4 - cu dimensiunile de 36 x 1,50 m a fost trasată astfel încât să constituie un segment al axului median al platoului și fortificației. În același timp a intersectat întreruperea observată pe traseul șanțului de pe latura de sud, putându-se astfel observa absența oricăror lucrări de fortificare aici.

S 5 - cu dimensiunile de 11 m x 1 m, - și S 6 (11 x 1 m) au surprins șanțul de apărare observat și în teren. Acesta se adâncea până la 1,85 m, cu o deschidere la partea superioară de 1,90 m și o lățime la bază de 0,65 m. În general șanțul era în formă de U. Cu pământul rezultat din săparea sa a fost ridicat un mic val, în structura căruia nu au fost observate elemente de lemn.

În umplutura șanțului s-a observat relativ mult cărbune și cenușă, ca și fragmente de mici dimensiuni de chirpic, provenite probabil de la incendierea palisadei ce va fi fost amplasată la partea superioară a valului. În pământul acestuia din urmă au fost observate fragmente ceramice cucuteniene, de mici dimensiuni, puternic corodate. Această situație ne face să credem că elementele de fortificație de pe latura de sud aparțin cetății hallstattiene de aici, fragmentele ceramice cucuteniene observate fiind în poziție secundară.

În campania anului 1979, pentru obținerea unor date suplimentare referitoare la modalitățile de construire a fortificației, pe latura de vest a fost prelungită S2/1977 cu un segment lung de 16 m (S2/1979).

NOTE

- 1 Vezi V.CIUREA, Preistoria. Viața omului primitiv în vechiul ținut al Sucevei (Baia de azi), extras din revista "Natura", nr.6,7,8/1931, p.10.
- 2 Ibidem, p.10/11.
- 3 D.TEODOR, I.IONIȚĂ, Cercetări arheologice în podișul Sucevei, în Ark.Mold., V, 1967, p.317 și urm.
- 4 V.SPINEI, M.NISTOR, Un mormânt din lesped de piatră în nordul Moldovei, în SCIV, 19, 1968, 1, p.623 și urm.
- 5 Materialele se găsesc în colecțiile școlilor generale din Preușești și Basarabi, precum și în colecțiile Muzeului județean Suceava; v. și D. Popovici, Descoperiri de topoare de sillex în nordul Moldovei, în "Anuarul Muzeului județean Suceava", IV, 1976.
- 6 Pe latura de vest unghiul de înclinare este de aproximativ 41-43°, pe latura de est - 39-40°, iar pe latura de nord - 45°. Toate aceste unghiuri au fost măsurate la părțile superioare ale acestora.

LE CHANTIER ARCHÉOLOGIQUE DE TRUȘEȘTI "CETATE",
DÉP. DE SUCEAVA - 1979.
RAPPORT PRELIMINAIRE

Résumé

Pendant la campagne archéologique de 1979, les fouilles ont continué à "Cotatea" sur le territoire de la commune Trușești, dép. de Suceava.

Les travaux ont surtout visé les éléments de fortification du côté sud - la pente d'accès à la fortification hallstattienne.

De la sorte, on a remarqué un fossé défensif, arqué, entrecroisant la côté sud. La terre résultée de l'excavation du fossé a été utilisée à l'élevation d'un talus de petites dimensions, surmonté par une palissade.